

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

ZESPÓŁ REALIZACJI

BADAŃ

INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17

<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

00 - 503 W A R S Z A W A

TELEFAX 629 - 40 - 89

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/114/114/98

PREFERENCJE PARTYJNE W SIERPNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Najważniejszymi wydarzeniami sierpnia były niewątpliwie nasilające się protesty: rolników zaniepokojonych trudnościami ze sprzedażą i cenami skupu zbóż oraz społeczności lokalnych niezadowolonych z podziału administracyjnego kraju. Na pierwszych stronach gazet ciągle był obecny konflikt wokół krzyży stawianych na zwirowisku w Oświęcimiu. Wydarzenia te, mimo że miały swój wymiar polityczny, były dość specyficzne, dotyczyły określonego kręgu zagadnień, łączyła je zaś swego rodzaju lokalność. Z jednej strony - w Oświęcimiu swoim poglądom i emocjom politycznym daje publiczny wyraz dość specyficzna grupa działaczy politycznych. Z drugiej - swoje niezadowolenie demonstrują społeczności lokalne, często zgłaszając żądania pozostające w sprzeczności z postulatami innych społeczności. Rolnicy blokując drogi stawiają swój własny interes ponad interesem innych współobywateli. Można zatem powiedzieć, że głównymi aktorami tych wydarzeń nie byli ani politycy, ani rząd. Natomiast dla większości Polaków stanowią one zapewne doskonałą okazję, by przyjrzeć się samym sobie.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w sierpniu, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji¹ - 57% ankietowanych, czyli o 5 punktów procentowych mniej niż w lipcu. Wyraźnie niższy od dotychczasowego i zarazem najniższy w tym roku poziom tych deklaracji jest sygnałem, że po burzliwym lipcu Polaków ogarnęła bardziej wakacyjna atmosfera, a wydarzenia polityczne zeszły w społecznym odbiorze na nieco dalszy plan.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (99), 14-19 sierpnia ‘98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1085).

**POPARCIE DLA PARTII POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	'97							'98							
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII/IX	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
AWS	24	24	26	22	21	23	21	28	32	29	30	27	25	20	25
SLD	22	23	23	24	26	24	22	27	25	21	24	27	24	31	22
UW	8	8	8	8	7	6	10	15	15	14	14	12	15	13	13
PSL	10	10	7	10	8	9	8	7	8	10	8	6	7	6	10
UP	7	5	5	8	8	4	5	7	6	6	8	8	8	9	6
ROP	6	6	6	5	5	4	5	3	5	5	3	4	3	3	4
Inna partia*	2	5	4	2	3	4	2	2	2	3	4	4	4	4	5
Trudno powiedzieć	16	13	14	13	14	20	19	9	7	12	10	12	14	14	14
N	735	744	777	779	691	759	1436	695	696	670	707	975	708	649	618

* W przedwyborczych pomiarach w ramach tej kategorii zliczone zostały wskazania na takie ugrupowania, jak: KPEiR RP, UPR, NChD Blok dla Polski oraz odpowiedzi „inna partia lub organizacja”.

Bardziej niż przed miesiącem zbliżone do dotychczasowych są także obecne preferencje partyjne. Gdyby wybory odbywały się w sierpniu, najwięcej osób poparłoby AWS (25%). Na głosy nieco mniejszej grupy potencjalnych wyborców mogłoby liczyć SLD (22%). Lipcowa zmiana lidera rankingu okazała się zatem krótkotrwała. W świetle aktualnych wyników wyraźny wzrost popularności SLD w ubiegłym miesiącu i jednoczesny spadek notowań AWS wydaje się głównie krótkotrwałą reakcją na wynik batalii o województwa.

Na trzecim miejscu niezmiennie plasuje się Unia Wolności. Zamiar oddania głosu na tę partię, tak samo jak w lipcu, deklaruje 13% badanych wybierających się do urn.

Lepsze od dotychczasowych okazują się aktualne notowania PSL. W ciągu ostatniego miesiąca odsetek zwolenników tej partii zwiększył się o 4 punkty i obecnie zamiar głosowania na nią deklaruje co dziesiąty potencjalny wyborca. Wzrost poparcia dla ludowców można wiązać, jak się wydaje, z protestami rolników i częstszym pojawianiem się w mediach

zarówno problemów rolnictwa, jak i przedstawiciele najsilniejszej partii reprezentującej wieś. Natomiast w stosunku do wcześniejszych notowań nieco straciła Unia Pracy. Poparcie dla niej deklaruje obecnie 6% zamierzających głosować. Na dotychczasowym poziomie utrzymały się notowania ROP. Od kwietnia br. poparcie dla tego ugrupowania nie przekracza 4%, a więc nie spełnia wymagań stawianych przed partiami politycznymi.

★

★

★

Można powiedzieć, że wydarzenia sierpnia nie znalazły odbicia w postrzeganiu sceny politycznej i poglądach politycznych polskiego społeczeństwa. Po pewnym zawirowaniu w lipcu obecnie układ sił na scenie politycznej powrócił do sytuacji sprzed miesiący wakacyjnych. Nadal najbardziej liczącymi się ugrupowaniami, wyraźnie dystansującymi pozostałe, są AWS oraz SLD. Utrzymuje się także dość wysokie poparcie dla Unii Wolności. Mimo że w porównaniu z ubiegłym miesiącem stosunkowo sporo zyskał PSL, to jednak o trwałości tej zmiany będzie można orzec dopiero po realizacji następnych sondaży.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	57	21	22	1085
Płeć				
Mężczyźni	61	18	20	514
Kobiety	53	24	23	571
Wiek				
18-24 lat	54	22	24	151
25-34	53	31	16	193
35-44	56	20	24	236
45-54	62	20	19	182
55-64	62	16	22	140
65 lat i więcej	57	19	24	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	23	20	397
Miasto do 20 tys.	57	23	20	114
od 21 do 100 tys.	59	22	19	249
101-500 tys.	55	20	25	209
501 tys. i więcej mieszk.	55	16	29	112
Region				
Północny	58	20	22	125
Zachodni	51	20	29	129
Środkowozachodni	58	24	18	175
Środkowy	51	21	28	176
Wschodni	56	22	21	129
Południowo-wschodni	63	23	14	152
Południowo-zachodni	61	19	20	199
Wykształcenie				
Podstawowe	53	21	27	357
Zasadnicze zawodowe	52	25	23	312
Średnie	60	21	19	342
Wyższe	85	10	5	74
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	10	6	57
Prac.umysł.niż.szczebła	55	26	19	89
Pracownicy fiz.- umysł.	45	26	29	79
Robotnicy wykwalifikowani	52	27	20	124
Robotnicy niewykwalifik.	54	22	24	71
Rolnicy	54	25	21	74
Pracujący na własny rach.	73	19	8	44
Bierni zawodowo				
Renciści	52	23	25	140
Emeryci	64	15	21	203
Uczniowie i studenci	59	22	19	64
Bezrobotni	51	24	24	88
Gospodynie domowe i inni	50	14	36	52
Pracuje w:				
sferze budżetowej	68	19	13	85
sekt. państw., publicznym	59	25	15	98
sp. właśc. pryw. i państwa	49	33	18	87
sekt. pryw. poza rolnict.	59	18	23	208
prywatnym gosp. rolnym	56	27	18	83
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	49	23	28	239
276 - 399	54	20	27	170
400 - 549	53	24	22	224
550 - 799	68	20	12	153
Powyżej 799 zł	71	16	13	89
Ocena własnych war. mater.				
Złe	47	24	29	299
Średnie	56	23	21	524
Dobre	70	15	14	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	8	18	53
Raz w tygodniu	58	23	19	567
Kilka razy w miesiącu	52	22	26	176
Kilka razy w roku	61	21	18	203
W ogóle nie uczestniczy	44	14	42	85
Poglądy polityczne				
Lewica	67	14	18	219
Centrum	47	27	25	334
Prawica	72	16	12	297
Trudno powiedzieć	42	26	32	232

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWS	PSL	ROP	SLD	UP	UW	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	10	4	22	6	13	5	14	618
Płeć									
Mężczyźni	25	11	4	27	6	12	4	12	314
Kobiety	25	8	5	18	7	15	6	16	304
Wiek									
18-24 lat	19	3	6	9	10	19	9	24	81
25-34	18	10	2	27	8	16	3	15	102
35-44	28	15	3	20	5	14	5	9	132
45-54	30	7	3	28	5	13	3	10	112
55-64	25	14	4	28	4	7	8	10	87
65 lat i więcej	29	8	6	21	5	11	2	20	105
Miejsce zamieszkania									
Wieś	25	22	5	13	6	7	4	18	226
Miasto do 20 tys.	24	5	2	20	8	18	4	18	65
od 21 do 100 tys.	23	4	6	25	6	14	6	15	146
101-500 tys.	25	2	4	34	5	15	7	8	115
501 tys. i więcej mieszk.	28	0	0	34	4	27	1	6	62
Region									
Północny	29	4	8	33	5	14	2	4	72
Zachodni	23	5	3	23	2	20	1	24	66
Środkowo-zachodni	22	13	2	23	11	11	3	14	101
Środkowy	22	5	8	23	10	13	4	16	89
Wschodni	32	20	3	19	4	7	5	16	72
Południowo-wschodni	30	15	3	20	4	7	5	15	35
Południowo-zachodni	21	7	3	19	5	24	9	12	122
Wykształcenie									
Podstawowe	31	15	5	15	6	6	3	19	188
Zasadnicze zawodowe	26	14	2	25	7	7	4	15	163
Średnie	23	5	6	27	6	16	6	11	205
Wyższe	15	0	3	24	2	42	6	7	63
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	22	1	3	14	0	48	7	5	48
Prac.umysł.niż.szczebła	16	5	8	29	5	13	8	16	49
Pracownicy fiz.-umysł.	31	8	0	36	3	3	6	13	36
Robotnicy wykwalifikowani	27	7	3	35	4	13	2	10	64
Robotnicy niewykwalifik.	11	20	6	15	15	7	6	20	38
Rolnicy	18	39	3	9	5	4	0	21	40
Pracujący na własny rach.	32	5	3	22	0	24	0	14	32
Bierni zawodowo									
Renciści	28	10	4	34	4	3	8	9	73
Emeryci	29	9	6	22	4	9	3	17	129
Uczniowie i studenci	21	0	5	10	14	29	9	12	38
Bezrobotni	29	9	1	16	18	6	0	20	45
Gospodynie domowe i inni	31	12	4	6	7	10	14	17	26
Pracuje w:									
sferze budżetowej	22	5	6	21	3	23	11	7	58
sekt. państw., publicznym	22	11	0	32	5	8	7	15	58
sp. wiaśc. pryw. i państwa	19	8	0	35	7	21	1	9	42
sekt. pryw. poza rolnict.	30	7	6	24	4	15	2	11	123
prywatnym gosp. rolnym	18	36	3	11	4	4	3	21	46
Dochody na jedną osobę									
Do 275 zł	30	15	4	15	9	7	7	13	116
276 - 399	30	13	5	17	7	5	5	18	91
400 - 549	20	8	7	27	7	14	4	11	120
550 - 799	29	6	2	29	5	15	4	10	104
Powyżej 799 zł	25	5	1	32	1	24	6	5	63
Ocena własnych war. mater.									
Złe	26	11	7	24	8	7	6	12	139
Średnie	29	12	4	19	7	9	5	16	296
Dobre	19	6	2	27	4	24	3	14	183
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	38	11	14	2	2	4	9	19	39
Raz w tygodniu	30	12	4	16	7	10	5	15	327
Kilka razy w miesiącu	19	11	3	31	8	9	3	16	90
Kilka razy w roku	18	7	2	30	4	24	2	13	124
W ogóle nie uczestniczy	12	0	1	50	8	22	6	0	37
Poglądy polityczne									
Lewica	6	11	2	61	8	7	2	3	147
Centrum	18	9	2	20	8	15	8	18	158
Prawica	45	7	5	4	5	20	9	9	214
Trudno powiedzieć	23	17	1	10	3	4	5	38	97